

Georges Sion. We zochten immers naar franstalige schrijvers in België. We hadden een goede relatie met Roger Domani van het Brusselse Théâtre de Poche, haha, toen al was Domani directeur. Er was ook een wedstrijd voor een nieuw stuk, Lode heeft dat gewonnen met *Adieu, dokter Picot*. Wat een goed stukje was. Wel jammer dat van dat Nederlands Kamertoneel niets bewaard is gebleven. Dat is heel erg. Alex Van Royen, Cas Baas, zij hadden blijkbaar geen oog voor wat vroeg of laat document wordt. Onder hun imperium is alles verdwenen. Onverantwoord. Enfin, om de vraag naar het repertoire af te ronden: wij betrachtten aansluiting bij onze eigen generatie in eigen land, en aansluiting met de internationale stromingen, omdat wij vonden dat die niet aan bod kwamen.”

KVS

Ondertussen kwam je bij de KVS terecht, in Brussel?

“Ik kumuleerde veel losse opdrachten, radio, toen de TV begon de televisie, KVS. Ik speelde per jaar zes rollen in de KVS. Daar zijn we begonnen met jeugdtheater. Vic De Ruyter zag dat als een van de vele bedrijvigheden binnen zijn theater. Rudi Van Vlaenderen was daar even als dramaturg, maar was vlug weg omdat dat wat moeilijk lag met Vic en met de hele atmosfeer en denkwereld die daar heerste. Trouwens dat jeugdtheater hing nog vast aan het oude sprookjesspel à la Tante Corry. Wij, Senne Rouffaer, Fons Goris, waar ik toen nog een hele fijne relatie mee had, wij vonden dat jeugdtheater wat anders moest zijn. Ik had op dat ogenblik in Parijs Leon Chanceler leren kennen. Hij probeerde in zijn jeugdtheater dagdagelijkse situaties te behandelen, met gewone mensen: een postbode, een politieagent, een bakker. Geen dwergen of heksen of onderaardse wezens. Ik ben altijd met jeugdtheater bezig gebleven. Later nog via Puck wat toneelgroep Centrum geworden is. Daar zaten mensen als Cas Baas, Egbert van Paridon, Jaap Hoogstra. Joris Diels heeft er nog een stuk voor geschreven. *De reis naar Bombola*. Een goed stuk trouwens. Maar van kindertheater kon je toen niet leven, er waren weinig of geen subsidies.”

Vanwaar kwam die fascinatie voor jeugdtheater?

“Ik weet het niet, je raakt er aan verslaafd. Toen, bij de KVS gingen we echt zoeken naar wat anders. In

Parijs, maar ook in Londen, bij George Devine. Die was met de Young Vic een voorstelling komen geven in de KNS. *As you like it* van Shakespeare, als jeugdtheaterproductie. Dan is Erik Vos gekomen, eerst nog Kruis Voorberg. Die mensen probeerden allemaal theater voor kinderen te maken, voor jongeren, op een eerlijke manier, geen goedkoop-geheimzinnige machinaties en daar sloten wij bij aan. Daar in de KVS, met Senne en Fons, Raf Reymen en Jan Peré, die was bij Decroux gaan studeren in Parijs, een jaar, of twee. Nu is dat allemaal vrij normaal, toen niet. Etienne Debel was erbij, als die naam nog iemand iets zegt.”

Wanneer kreeg Jeugd en Theater zijn eigenlijke structuur?

“Toen we nog bij de KVS zaten was er een taalinspecteur, Paul Rummens uit Aalst. Waarschijnlijk wou die meer creativiteit in de scholen brengen. Hij zorgde ervoor dat vanuit de scholen zelf vraag kwam naar toneelvoorstellingen. Ik ging die belangstelling structureel opvangen. Uiteindelijk moesten we uit de KVS weg, want die voorstellingen brachten niet genoeg op. Ik ging dan bij de televisie werken, maar bleef mij met jeugdtheater bezig houden. We kregen ondertussen erkenning en wat subsidie. Dank zij Van Elslande, die staatssecretaris was bij Harmel; een interessant man. Cultuur hing nog van onderwijs af, een tweetalig departement. Toen ik naar de BRT ging kon de structuur van Jeugd en Theater dan wat aanleunen bij Toneel Vandaag van Rudi Van Vlaenderen.”

Maar bij de BRT bleef je evenmin lang?

“Ik ben niet iemand om ergens lang te blijven. Er is zoveel te ontdekken. Toch ben ik jaren op de BRT bedrijvig geweest als acteur, luisterspelregisseur, programmaleider en bij de televisie eerst op de filmdienst, dan de jeugddienst, de documentaire dienst en drama natuurlijk. Terwijl ik voor de televisie werkte kwam een aanbod van de KNS. Dat was in '63 geloof ik. Ik was ondertussen uitgekeken op dat nieuwe van televisie. Bij de KNS was een en ander gebeurd. Directeur Bert Van Kerkhoven had daar de structuur wat opengegooid, er waren nieuwe mogelijkheden. Maar voor mij was daar niet zoveel te doen. Ik las daar veel stukken. Heb ik altijd gedaan. Toch bleef het repertoire, ook toen, nog dat van de middelmaat: de lijn van het publiek volgen. Ook daar werden geen grote opties genomen. Urenlang discussieerde ik met Bert

over de rol van het Nationaal Toneel. Mijn optie was dat binnen de constellatie KNS-Nationaal Toneel, alles moest verzameld worden wat betekenis had in Vlaanderen. Bert stond daar gedeeltelijk achter. De hele kamertheatergeneratie is dan binnengekomen, maar toch bleef alles in een te besloten sfeer. Te weinig samenspraak. Er was nooit ruimte om over theater te spreken in groep, er waren altijd problemen, van budgettaire of van vakbonds aard. Of de gevoeligheden, auteur X die zo moest aangepakt worden en actrice Y dan weer op haar manier. Je kan daar niets doen. Daar heerst de administratie van het stadhuis. Dat is vastgeroest. Dat was en is hopeloos.”

Huisvlucht

Dat begrip Nationaal Toneel, heeft dat te maken met het zoeken naar een groot publiek?

“Nationaal Toneel is een naam. Ik vond dat daar in de eerste plaats al de potentie moest samengebracht worden. Uit de botsing en confrontatie zou iets kunnen ontstaan. Nu ben je altijd met individuen bezig. Zoals nu klamp je je vast aan een auteur, Lars Norén. Aan een regisseur, Karst Woudstra, aan goede tegenspelers. OK, dat staat er. Maar je gaat nooit met zes mensen rond de tafel zitten, of voor zes maanden aan iets werken. Met de Werkgemeenschap van de Beursschouwburg hebben we geprobeerd dat te doen. We zouden voor zes maanden naar Joegoslavië gaan om een productie voor te bereiden. Misschien kwamen we in brokken en stukken terug. Maar dan zouden we het geweten hebben. Nu zitten we nog altijd met onvervulde verlangens. Dat samenwerken, die optie, had binnen de structuur van het Nationaal Toneel, de KNS kunnen gebeuren. Het NTG is daar eventjes naar op weg geweest, maar ik denk niet dat het nog gebeurt. Ik bedoel: met mensen samen praten, over hun job, hun “professie”, hun werk, datgene wat we zoeken, denken, wat in hen leeft. Nu werk je altijd alleen. Dat is frustrerend. Kijk, nu weer. Die voorstelling van Noren. Karst Woudstra komt terug. Volgend jaar zou ik opnieuw een voorstelling met hem spelen, dat moet nu onder de vlag van Arca. Maar een opbouw, een groei naar iets, is er niet. Er ontwikkelt zich niets. Malpertuis is te arm, te mager en te amateuristisch. Mijn mening over Malpertuis mag je gerust publiceren. Want ik vind dat